

Я. Ф. НАВРОЦЬКИЙ

науковий співробітник,
відділ ринку матеріально-технічних ресурсів,
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
E-mail: yarol.nav@gmail.com

СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ

Навроцький, Я. Ф. Сучасний розвиток ринку сільськогосподарської техніки [Текст] / Я. Ф. Навроцький // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2015. – Том 19. – № 3. – С. 63-69. – ISSN 1993-0259.

Анотація

У статті розглянуто стан ринку нової сільськогосподарської техніки, проаналізовано загальні тенденції його розвитку та окреслено перспективи на майбутнє. Визначено залежність ринку техніки від об'єму земельних ресурсів окремих господарств та відзначено особливу роль аграрних холдингів у становленні та розвитку ринку нової сільськогосподарської техніки. Визначено необхідність державної підтримки вітчизняної галузі сільськогосподарського машинобудування та запропоновані шляхи її реалізації. Запропоновано заходи державної підтримки сільськогосподарського товаровиробника в забезпеченні сучасними технічними засобами в поєднанні з ринковими інструментами.

Ключові слова: сільськогосподарська техніка; ринок; нова техніка; інвестиції; сільськогосподарські підприємства; іноваційні технології; агрохолдинг.

Ya. F. NAVROTS'KIY

Researcher,
Department of Market Material and Technical Resources,
National Scientific Center "Institute of Agrarian Economy"

CURRENT DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL MACHINERY MARKET

Abstract

The article discusses the state of the market of new agricultural machinery. The analysis of the General trend of its development is carried out. The prospects for the future are outlined. The dependence of the market on volume of land resources of individual households is determined. The special role of agricultural holdings in the formation and development of the market of new agricultural machinery is defined. It has been identified the need for state support to the domestic industry of agricultural engineering. The ways of its implementation are proposed.

The measures on state support of agricultural producers in the provision of modern technical means in combination with market tools are offered.

Keywords: agricultural machinery; market; new technology; investment; agriculture; innovative technologies; agroholding.

JEL classification: L64

Вступ

Сучасне сільське господарство неможливе без сучасних та ефективних засобів механізації. З радянських часів Україна була одним з визнаних лідерів у галузі сільськогосподарського машинобудування. Однак зараз спостерігається занепад цієї перспективної галузі, і в наш час вітчизняний аграрій все більше користується імпортною технікою – як новою, так і вживаною.

Сучасний ринок сільськогосподарської техніки насамперед залежить від розвитку аграрного сектору в Україні. При цьому держава здійснює вплив на динаміку і напрями розвитку ринку як через регулювання законодавства України, так і через здійснення підтримки закупівлі вітчизняної техніки

сільськогосподарськими товаровиробниками.

Необхідно визначити основні тенденції та закономірності розвитку ринку сільськогосподарської техніки та удосконалити його через державну підтримку й ринкові інструменти.

Питання забезпечення сільськогосподарських товаровиробників матеріально-технічними ресурсами широко висвітлювалося вітчизняними та зарубіжними фахівцями. Технічне забезпечення аграрних підприємств, інвестиційний розвиток, вдосконалення системи матеріально-технічного забезпечення аграрного ринку розглядали такі вчені, як В. М. Антощенко, Р. В. Антощенко, Я. К. Білоусько, В. Є. Скоцик, О. В. Захарчук, М. В. Зубець, М. І. Кісіль, В. І. Кравчук, П. А. Лайко, І. С. Левитський, М. І. Лобас, М. М. Моголова, П. А. Музика, Г. М. Підлісецький, П. Т. Саблук, Д. Ю. Соловей та ін. Але проблема матеріально-технічного забезпечення аграрних підприємств в умовах сучасного розвитку економіки вітчизняними засобами виробництва недостатньо висвітлена у аспекті його залежності від певних чинників у розвитку вітчизняної та світової економіки.

Мета статті

Мета статті – здійснити глибокий аналіз та надати оцінку сучасного стану ринку сільськогосподарської техніки, визначити ступінь його залежності від внутрішніх та зовнішніх факторів економіки, окреслити загальні тенденції розвитку ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження

Одним із визначальних чинників розвитку ринку сільськогосподарської техніки останніми роками є участь у сільськогосподарському бізнесі великих підприємств, а також залучення акціонерного капіталу окремими виробниками на міжнародних фондових біржах. Поява на ринку впливових гравців, які мають у своєму розпорядженні значні фінансові ресурси, зумовила зростання попиту на високотехнічну та високопродуктивну техніку іноземного виробництва [7]. Великі агрохолдинги використовують переважно імпорту техніку, рівень якої суттєво перевищує вітчизняні аналоги.

Це зумовлює особливість та ємність ринку сільськогосподарської техніки. Протягом останніх років спостерігається значне зменшення кількості невеликих господарств та активний розвиток агрохолдингів, які постійно нарощують земельний банк, при цьому залучають у виробництво нові технології та використовують нову, високопродуктивну техніку іноземного виробництва. Вітчизняний виробник сільськогосподарської техніки виявляється для них нецікавим.

Так у 2008 році підприємств, які мали в користуванні понад 10000 га сільськогосподарських угідь, було 93, а у 2014 їх кількість збільшилась майже у 2 рази. Питома вага у загальній площі також зростає більш ніж у 2,5 рази – з 8,1 % до 20,7 %, у той час, як помітно скоротилась кількість та площа господарств, що мають у користуванні від 1000 до 4000 га (таблиця 1). Протягом останніх років продовжується тенденція до збільшення кількості великих холдингів, а також поглинання ними менших та окремих підприємств.

Звичайно, інвестори великих агрохолдингів зацікавлені у збільшенні продуктивності праці та зменшенні витрат. Тому машино-тракторний парк їх постійно оновлюється новими, потужними та високопродуктивними агрегатами. Деякі з них для обробітки землі, посіву та збору врожаю застосовують таку організаційну форму, як МТС. Так, наприклад, у холдингах «Укрзернопром» та «Світанок» МТС обслуговують площі значно віддалені від них – навіть у різних областях. Такий підхід має свої переваги з точки зору вкладених інвестицій, але, з іншого боку, відбувається занепад соціальної сфери, не вдосконалюється інфраструктура, не створюються робочі місця в регіонах, які вони обслуговують.

Найбільший в Україні, а також у всій Європі земельний банк – холдинг «UkrLandFarming» сформувався ще у 2011 році після злиття з холдингом «Авангард». У 2013 р. холдинг «UkrLandFarming» збільшив земельний банк з 532 тис. га до 670 тис. га через купівлю українських активів агрохолдингу «Valinor» і ще близько 20 інших агропідприємств. Землі і підприємства розташовані у 23 областях України. Характерною особливістю цього холдингу є офіційна дистрибуція провідних світових компаній з виробництва с/г техніки, що дозволяє повністю забезпечити власне виробництво за вигідними цінами високоякісною технікою таких відомих брендів, як «John Deere», «Kverneland», «Hardi», «Farmet», «Shulte» та ін.

Лідером з виробництва м'яса курей в Україні є агрохолдинг «Миронівський Хлібопродукт». Регіони його діяльності охоплюють десять областей центральної та східної України. Основна спеціалізація компанії: виробництво курятини (станом на 2013 рік вона охоплює 50 % ринку промислового виробництва курятини в Україні), зернових, комбікормів.

У 2013 р. МХП збільшив свій земельний банк на 40 тис. га, придбавши ТОВ «Вороніж Агро Холдинг», яке вирощує зернові у Воронезькій області Російської Федерації. Тому загальний земельний банк МХП становив 360 тис. га, з яких 320 тис. га – в Україні, 40 тис. га – в Росії. [5]

Особливістю цієї компанії є те, що, працюючи за європейськими стандартами, вона здійснює експорт своєї продукції, м'ясо птиці та напівфабрикати на європейські ринки, а отже, може активно використовувати новітні технології в галузі сільськогосподарського виробництва.

Таблиця 1. Розподіл діючих сільськогосподарських підприємств за розміром сільськогосподарських угідь порівняно з 2008 роком та станом на 1 листопада 2014 року*

Підприємства, які мали сільськогосподарські угіддя	Кількість підприємств, усього		Відсотків, до загальної кількості		Площа, с/г угідь, тис. га		Відсотків, до загальної площі	
	2008 р.	2014 р.	2008 р.	2014 р.	2008 р.	2014 р.	2008 р.	2014р.
Усього	50648	44968	85,7	85,6	21228,8	21529,8	100,0	100,0
у тому числі площі, га до 5,0	5965	4500	10,1	8,6	19,0	14,3	0,1	0,1
5,1-10,0	4213	3419	7,1	6,5	33,5	26,8	0,2	0,1
10,1-20,0	5170	4471	8,8	8,5	79,9	69,1	0,4	0,3
20,1-50,0	14118	12594	23,9	24,0	536,1	477,5	2,5	2,2
50,1-100,0	4892	5280	8,3	9,9	348,6	385,2	1,6	1,8
100,1-500,0	7572	7111	12,8	13,5	1832,1	1742,0	8,6	8,1
500,1-1000,0	2846	2533	4,8	4,8	2049,7	1813,8	9,7	8,4
1000,1-2000,0	2863	2415	4,8	4,6	4090,4	3466,6	19,3	16,1
2000,1-3000,0	1362	1151	2,3	2,2	3338,0	2808,1	15,7	13,0
3000,1-4000,0	721	564	1,2	1,1	2481,0	1949,5	11,7	9,8
4000,1-5000,0	372	291	0,6	0,6	1659,7	1293,4	7,8	6,0
5000,1-7000,0	313	301	0,5	0,6	1822,7	1754,9	8,6	8,2
7000,1-10000,0	148	154	0,3	0,3	1216,4	1278,9	5,7	5,9
більше 10000,0	93	184	0,2	0,4	1721,7	4449,7	8,1	20,7
Підприємства, що не мали сільськогосподарських угідь	8411	7575	14,3	14,4	x	x	x	X

*Статистичний щорічник України за 2008 рік, статистичний збірник Сільське господарство України, 2014 рік

Так, наприклад, з МХП десять років тому почався триумф в Україні такого відомого потужного, сучасного та високотехнологічного трактора як «Fendt». У липні 2014 року МХП придбав ще 14 тракторів «Fendt» 936 «Vario-Power» на загальну суму більше 2 млн євро. Ці нові трактори замінять ті трактори «Fendt», які вже відпрацювали 10-15 тис. мотогодин на полях агрохолдингу. На сьогодні МХП є найбільшим власником тракторів «Fendt» у світі. Близько 100 потужних тракторів виробництва цієї компанії працюють на полях українського агрохолдингу [2].

Подібна ситуація із впровадженням нових технологій та використанням сучасної техніки спостерігається і в інших агрохолдингах, які виступають рушійною силою у просуванні в Україні високоякісної, технологічної, економної та потужної техніки, маючи всі необхідні фінансові ресурси.

Що стосується загальної ситуації в забезпеченні аграрних підприємств тракторами, то протягом останнього десятиліття в Україні бачимо негативну тенденцію до зменшення кількості тракторів у сільському господарстві. У зв'язку з цим зростає навантаження на один трактор, яке у 2013 р. досягло значення 125 га ріллі, у той час, як у Канаді воно становить 64 га, у США – менше 38, у Франції – менше 16, а у ФРН та Великобританії – менше 12 га. Для зменшення наслідків цього негативного явища сільгоспвиробники надають перевагу придбанню потужних тракторів, завдяки чому зросла середня потужність одного облікованого трактора до 88,4 кВт. Зменшення кількісного складу тракторів і зростання навантаження на один трактор та їх середньої потужності відбувається і в країнах Західної Європи та Америки, але з меншою динамікою. [1]

З 1991 року тракторний парк України зменшився у 3,8 раза на кінець 2014 року, загальна потужність тракторів зменшилась майже у 2,7 раза, що свідчить про поступове зростання більш потужних, високопродуктивних тракторів через зменшення питомої ваги менш потужних тракторів. Середня потужність трактора за цей період виросла від 63,2 кВт. до 90,4 кВт. – на 30 % (таб. 2).

Таблиця 2. Наявність сільськогосподарської техніки в аграрних підприємствах*

	1991	2000	2010	2011	2012	2013	
						усього	у % до наявності на початок
Трактори, тис. шт.	497,3	318,9	151,3	147,1	146,0	130,8	99,5
у розрахунку на 1000 га ріллі, шт	14,0	11,0	8,0	8,0	8,0	7	X
Потужність двигунів тракторів, тис. кВт	31423	20611	12557	12656	12908	11826	X
Середня потужність двигуна трактора, кВт	63,2	64,7	83,0	86,0	88,4	90,4	X
Зернозбиральні комбайни тис. шт.	105,2	65,2	32,8	32,1	30,0	27,2	98,2
у розрахунку на 1000 га посівної площі зернових (без кукурудзи), шт.	8,0	6,0	4,0	4,0	4,0	4,0	X
Кукурудозбиральні комбайни тис. шт.	15,3	7,9	2,5	2,3	2,0	1,8	97,9
у розрахунку на 1000 га посівної площі кукурудзи, шт.	12,0	8,0	1,0	1,0	1,0	1,0	X

*Сільське господарство України, 2014 рік, статистичний збірник.

Подібна тенденція зберігається на ринку зернозбиральних комбайнів – з 1991 року по 2014 рік навантаження на 1 комбайн збільшилось у 2 рази – з 125 до 250 га посівної площі зернових. Що стосується кукурудозбиральних комбайнів, то кількість їх зменшилась майже у вісім разів. Хоча у цій групі техніки їх зменшення диктується не скороченням посівних площ кукурудзи, а універсальністю зернових комбайнів, що можуть працювати на збиранні кукурудзи.

Як повідомляє Мінагрополітики, восени 2014 року у сільгоспроботах було задіяно близько 180 тис. тракторів і близько 228 тис. ґрунтообробних та посівних машин. З початку 2014 р. аграрії придбали 4851 одиниць техніки на 2,2 млрд грн, у тому числі: тракторів – 1510 од. (662,1 млн грн), зернозбиральних комбайнів – 338 од. (497,2 млн грн), кормозбиральних комбайнів – 28 од. (23,4 млн грн), ґрунтообробної техніки – 882 од. (184,7 млн грн), посівної техніки – 608 од. (292,1 млн грн) і 1485 од. (540,4 млн грн) іншої техніки та обладнання [9].

За період з 2004 по 2008 роки кількість проданих машин збільшилась на 60 % і майже вдвічі зріс ринок у грошовому виразі. Причинами цього стали значне збільшення імпортних поставок, відновлення виробництва та зростання платоспроможності попиту на техніку водночас зі значним спрацюванням парку. Ринок зростає завдяки дешевим малопотужним просапним тракторам білоруського та вітчизняного виробництва. Після насичення цього сегменту і з початком ери енергоощадних технологій у рослинництві аграрії почали збільшувати закупівлі потужніших тракторів. Але у 2009-2010 кризові роки спостерігалось значне падіння продажів як тракторів та комбайнів, так і навісної/причіпної сільськогосподарської техніки. З 2011 року зростання продажів знову відновилося і досягло своєї найвищої точки у 2013 році. [3]

У 2014 році ситуація кардинально змінилася. Український ринок колісних тракторів потужністю 260-390 к. с. за підсумками 2014 року зменшився у понад 2,5 рази порівняно з результатами 2013 року, коли надійшла рекордна кількість машин цього класу – 1440. [4]

На динаміку продажів сільгосптехніки має вплив комплекс факторів, у тому числі – військові дії, девальвація гривні, введення мит на імпорт с/г обладнання і ціни на аграрну продукцію. Враховуючи все вищезазначене, очікувати зростання продажу тракторів і комбайнів у 2015 році не варто.

Серед фермерів вже зараз спостерігається тенденція поступового перерозподілу часток ринку від малої до великої техніки. На прискорення такого перерозподілу може вплинути ситуація із землею: будуть чи ні вводити обмеження на зростання земельних банків.

Аграрії зараз віддають перевагу недорогій техніці для обробки землі. При цьому дорогі покупки (наприклад, нові комбайни) вони поки що відклали до кращих часів. Більш уважно компанії вивчають питання оренди техніки, а також ремонту наявної. З року в рік керівництво Мінагропроду заявляє про амбітні плани по спільному виробництву сільгосптехніки в Україні. Але, наприклад, плани випускати у

нас комбайни спільно з світовими лідерами «Claas» і «John Deere» не реалізовано. Під питанням також залишається і спільне виробництво в Україні білоруської сільгосптехніки.

Незважаючи на всю складність ситуації, вітчизняні виробники намагаються проявляти активність. ХТЗ, приміром, декларує плани щодо складання продукції в Євросоюзі. Завод також модернізує лінійку, вводячи в неї трактори для фермерів. Знаменитий «Херсонмаш» упровадив нову технологію фарбування і розробив нові пристосування і жниварки для кукурудзи і соняшника. А «Білоцерківмаш» вивів на ринок агрегат для внесення безводного аміаку. [9]

Таблиця 3. Купівля сільськогосподарськими підприємствами нових тракторів у 2013 році*

Найменування виробника/категорія потужності	до 40 кВт, шт.	% проданих до 40 кВт	від 40 до 60 кВт, шт.	% проданих від 40 до 60 кВт	від 60 до 100 кВт, шт.	% проданих від 60 до 100 кВт	понад 100 кВт, шт.	% проданих понад 100 кВт	Всього, по виробниках	% до загальної кількості
«Агромаш»	3	3,57	5	1,35					8	0,29
«Беларус»/ «МТЗ»	16	19,05	320	86,25	943	77,47	153	13,70	1432	51,36
«ХТЗ»	2	2,38	5	1,35			85	7,61	92	3,30
«Foton»	19	22,62			3	0,25			22	0,79
«Кий»			1	0,27	23	1,89	16	1,43	40	1,43
«ЮМЗ»			1	0,27	3	0,25			4	0,14
«Case»					9	0,74	206	18,44	215	7,71
«Deutz-Fahr»/ «Lamborghini»/ «Same»					45	3,7	36	3,23	81	2,91
«John Deere»					40	3,29	307	27,48	347	12,45
«New Holland»					38	3,13	108	9,67	146	5,24
«ХТА»							18	1,61	18	0,65
«Challenger»							29	2,60	29	1,04
«Claas»					2	0,16	25	2,24	27	0,97
«Fendt»							17	1,52	17	0,61
«Landini»							9	0,81	9	0,32
інші	44	52,38	39	10,51	110	9,04	110	9,67	301	10,88
Всього – 2788	84	100	371	100	1216	100	1117	100	2788	100

*Статистичний бюлетень «Купівля матеріально-технічних ресурсів для виробничих потреб сільськогосподарськими підприємствами», 2013 р.

Що стосується вподобань українських аграрних підприємств, то їх розглянемо, аналізуючи структуру покупок сільськогосподарської техніки на прикладі тракторів у найбільш вдалому 2013 році (таб. 3).

У категорії тракторів до 40 кВт, проданих у 2013 році, передові позиції займає продукція Мінського тракторного заводу та китайський «Foton» – відповідно 19,5 % та 22,62 %. Вітчизняних ХТЗ було продано всього 2 одиниці, через досить високу ціну при порівняно невисокій якості. Китайський виробник завойовує ринок ціною, крім того, якість цих тракторів з року в рік покращується.

У категорії 40-60 кВт безумовним лідером є МТЗ – понад 85 %, так само, як і в категорії 60-100 кВт – майже 78 %. Найпопулярніші моделі – перевірені роками МТЗ-82 та «Беларус-892». У цій самій категорії, 60-100 кВт, можна зазначити порівняно високі показники продажу таких брендів, як «Deutz-Fahr» / «Lamborghini»/ «Same» – 45 шт (3,7 %), «John Deere» – 40 шт. (3,29 %), «New Holland» – 38 шт. (3,13 %). При досить високій ціні ці трактори перемагають якістю. Крім того, все більше господарств бажають на заміну традиційним МТЗ отримати більш комфортний та якісний силовий агрегат. Стримувальним фактором переходу фермерських господарств від «Беларуса» до більш комфортних та продуктивних тракторів є досить висока ціна. Так у 2013 році при середній ціні МТЗ-82 у 170-180 тис. грн вартість аналога виробництва «Deutz-Fahr» складала близько 470 тис. грн, тобто у 2,5 рази вища.

У категорії понад 100 кВт лідером є «John Deere» (307 тракторів, 27,48 %) – давно відомий в Україні, ще з часів закупівель під гарантії держави на початку 90-х років. «Case» та МТЗ займають відповідно друге та третє місце – 206 (18,44 %) і 153 (13,7 %). Понад сто тракторів продано виробника «New Holland» (9,67 %).

За даними агенції «Agrisurvey», у 2010-2013 рр. в Україні спостерігалася тенденція зростання ринку сільськогосподарської техніки, яка, на жаль, у 2014 р. уже не актуальна. Велика частина

сільгоспвиробників приймають рішення про купівлю техніки залежно від поточної ситуації. Такі результати, а також той факт, що 20 % аграріїв планують покупку техніки всього за 1-3 місяці до початку її експлуатації, говорять про високий ступінь невизначеності на цьому ринку. Як результат, компанії – виробники техніки змушені завозити частину обладнання на склад, щоб не втратити своїх клієнтів і частку на ринку. Подібної ситуації слід чекати і у 2015 році через невизначеність з цінами, інфляцію, військові дії на сході країни.

Хотілося б зауважити, що розвиток аграрного ринку в Україні неможливий без упровадження передових технологій, які передбачають використання сучасної сільськогосподарської техніки. Незважаючи ні на що, світові виробники сільгосптехніки вважають український ринок одним з найбільш перспективних у Європі. Тому першочерговим завданням держави стає запровадження протекціоністських заходів щодо стимулювання вітчизняного виробника.

У 2013 р. українські аграрії придбали майже 15 тис. одиниць різної сільськогосподарської техніки на більш ніж 6 млрд грн, причому ці витрати визнавалися недостатніми через високий ступінь зношення парку, у якому велику частку складають машини ще радянських часів або уживане імпортне обладнання. За даними аналітиків, обсяг українського ринку сільгосптехніки за умови її своєчасного та якісного оновлення може досягати понад \$3 млрд у рік. Але більшість цих коштів надходить закордонним товаровиробникам – через дилерські мережі, а отже, відбувається відтік валютних ресурсів з країни.

Що стосується вітчизняного товаровиробника, то такі гіганти сільськогосподарського машинобудування, як «ХТЗ», «Херсонський машинобудівний завод», «Південмаш», «Білоцерківсьмаш», на жаль, не витримали випробування кризою 1990-х і початку 2000-х років. Якщо в Росії та Білорусі влада зважилася на протекціоністські заходи з метою підтримки національних виробників, то український ринок був цілком відданий імпорту. А вітчизняна продукція в умовах розвалу 1990-х років виявилася неконкурентоспроможною порівняно навіть з уживаною технікою провідних світових брендів. Звичайно, посильна допомога українським компаніям здійснювалася через «Украгролізинг», який купував вітчизняну техніку для поставки її аграріям. Але його частка на національному ринку ніколи не перевищувала 2-4 % унаслідок хронічно недостатнього державного фінансування. [8]

Перспективним з точки зору залучення інновацій є приклад Харківського тракторного заводу. Представники ПАТ «Харківський тракторний завод ім. С. Орджонікідзе» та фінської компанії «Samro Rosenlew Ltd» у процесі робочої зустрічі, 09.04.2015 р., підписали договір про співпрацю, а пізніше за підтримки Міністерства аграрної політики та продовольства України був підписаний Меморандум про взаєморозуміння та співпрацю.

Мета Меморандуму – організація загальної контрактної збірки зернозбирального комбайна «ХТЗ-3085» (на базі комбайна «Samro 3085 Superior»). Згідно з Меморандумом спільна робота «ХТЗ» і «Samro Rosenlew Ltd» починається з виробництва зернозбиральних комбайнів 5 класу «ХТЗ-3085». «Samro Rosenlew Ltd» зобов'язується передати інноваційні розробки, необхідну конструкторську, технічну і технологічну документацію, оснастку і бере на себе відповідальність за технічний супровід проекту та навчання спеціалістів.

АТ «ХТЗ» надає виробничі потужності, організовує виробничий процес і бере на себе відповідальність за організацію, продаж та сервісне обслуговування через власну дилерську і сервісну мережу. Генеральний директор заводу Владислав Губін повідомив, що загальний проект може створити близько 1000 нових робочих місць у Харківському регіоні.

Олексій Павленко, міністр аграрної політики і продовольства України, вважає, що співпраця двох потужних компаній є надзвичайно важливим проектом – вітчизняні комбайни будуть вироблятися на основі комбайна «Samro 3085 Superior», при цьому якість і надійність продукції стануть пріоритетами для українських аграріїв.

Результат реалізації інвестиційного проекту передбачає отримання додаткових надходжень до бюджетів усіх рівнів і позабюджетних фондів в обсязі 6,5 млн грн щорічно. Усього за період реалізації проекту (2015-2020 рр.) очікуються надходження у розмірі 507,1 млн грн податку на прибуток [6] Цей проект є значним поштовхом для розвитку сільськогосподарського машинобудування всієї країни.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Для стимулювання вітчизняного виробника сільськогосподарської техніки в різний час приймалися державні цільові програми, в тому числі і часткова компенсація вартості придбаної вітчизняної техніки. Політика держави у сфері матеріально-технічного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників повинна будуватися на принципах максимального економічного ефекту діяльності аграрних підприємств. Враховуючи досить відсталий рівень виробництва техніки для аграріїв України, вітчизняному виробнику пропонувалася давня, морально застаріла, малопотужна та малопродуктивна сільськогосподарська техніка, а отже, бюджетні кошти витрачалися марно, програми не сприяли розвитку нових технологій у сфері створення засобів виробництва і не допомагали аграрним підприємствам підвищувати ефективність виробництва. Навіть з урахуванням значної різниці в цінах імпортна техніка завжди мала вищий попит.

Тому можна розглядати два шляхи у вирішенні проблеми забезпечення аграрних підприємств високотехнологічною технікою. Один із них – цільові програми, спрямовані на придбання аграрними підприємствами високопродуктивної, надійної імпоротної техніки, що сприятиме прибутковості цих підприємств і водночас повністю знищить вітчизняну галузь виробництва сільгосптехніки. Другий шлях – це спрямування коштів від цільових програм у двох напрямках: а) безпосередньо виробникам с/г техніки для стимулювання залучення нових, прогресивних технологій у виробництві техніки. Це можна здійснити, наприклад, через компенсацію відсотків по кредитах, спрямованих на модернізацію виробництва, б) компенсувати частину вартості придбаної техніки (безпосередньо або шляхом здешевлення кредитів для аграрних підприємств) тільки високотехнологічної, сучасної, при цьому усунути з програми стимулювання морально застарілу, низькопродуктивну техніку. Наприклад, з року в рік держава стимулює придбання тракторів «Беларус», зібраних на вітчизняних підприємствах. Але не враховується при цьому те, що ці трактори протягом останніх 40 років принципово не вдосконалювалися, є малопродуктивними, незважаючи на масовість та популярність серед невеликих господарств. Крім того, виробництво в Україні їх досить умовне – більшість комплектуючих до них виробляється за кордоном.

Список літератури

1. Антощенко, В. М. Огляд ринку сільськогосподарської техніки для підприємств АПК України [Текст] / В. М. Антощенко, Р. В. Антощенко // Вісник ХНТУСГ. Випуск 124. Том 2 – С. 15-16.
2. МХП снова выбирает трактора Fendt [Електронний ресурс] : офіційний сайт порталу Аграрний тиждень. Україна. – Режим доступу: <http://a7d.com.ua/novini/18071-mhp-snova-vybiraet-traktora-fendt.html>.
3. Український ринок тракторів: підсумки 2013 року 08.05.2014 [Електронний ресурс] : офіційний сайт аграрного інформаційного агентства Agravery. – Режим доступу: <http://agravery.com/ua/tehnika/show/ukrainskij-rinok-traktoriv-pidsumki-2013-roku>.
4. В Україні обвалився ринок потужних тракторів. 28.02.2015 [Електронний ресурс] : офіційний сайт аграрного інформаційного агентства Agravery. – Режим доступу: <http://agravery.com/ua/tehnika/show/v-ukraini-obvalivsja-rinok-potuzhnikh-traktoriv>.
5. Офіційний сайт національного агропорталу LATIFUNDIST.COM: Топ 100 латифундистів України 01.01.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://latifundist.com/rating/top100>.
6. Харьковський тракторний завод и финская компания Sampo Rosenlew будут производить зерноуборочные комбайны [Електронний ресурс] : офіційний сайт Харківського тракторного заводу ім. С. Орджонікідзе. – Режим доступу: <http://xtz.ua/press-centr/novosti/92>.
7. Скоцик, В. Є. Організаційні засади функціонування ринку сільськогосподарської техніки в Україні [Текст] / В. Є. Скоцик // Науковий вісник НУБіП України. Серія : Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. – 2013. – № 181. – С. 207-209.
8. Украина: производители сельхозтехники – на грани выживания [Текст] // Машиностроение Украины. – №1. – 2015. – С. 52-54.
9. Украина: рынок сельскохозяйственной техники [Текст] // Машиностроение Украины. – № 3. – 2015. – С. 59-60.

References

1. Antoshchenkov, V. M. & Antoshchenkov, R. V. (n.d.). Ohliad rynku silskohospodarskoi tekhniki dlia pidpriemstv APK Ukrainy. Visnyk KhNTUSH, 124 (2), 15-16.
2. MHP snova vybiraet traktora Fendt (n.d.). Retrieved from: <http://a7d.com.ua/novini/18071-mhp-snova-vybiraet-traktora-fendt.html>.
3. Ukrainskyi rynek traktoriv: pidsumky 2013 roku. (2014). Retrieved from: <http://agravery.com/ua/tehnika/show/ukrainskij-rinok-traktoriv-pidsumki-2013-roku>.
4. V Ukraini obvalivsja rynek potuzhnykh traktoriv. (2015). Retrieved from: <http://agravery.com/ua/tehnika/show/v-ukraini-obvalivsja-rinok-potuzhnikh-traktoriv>.
5. Top 100 latyfundystov Ukrainy. (2014). [Elektronnyi resurs]. Retrieved from: <http://latifundist.com/rating/top100>.
6. Kharkovskiyi traktorny zavod y fynskaia kompaniya Sampo Rosenlew budut proyzvodyt zernouborochnye kombainy (n.d.). Retrieved from: <http://xtz.ua/press-centr/novosti/92>.
7. Skotsyk, V. Ye. (2013). Orhanizatsiini zasady funktsionuvannia rynku silskohospodarskoi tekhniki v Ukraini. Naukovyi visnyk NUBiP Ukrainy. Seriiia : Ekonomika, ahrarnyi menedzhment, biznes, 181, 207-209.
8. Ukraina: proizvoditely selkhoztekhniki – na hrany vyzhyvaniya. (2015). Mashynostroenie Ukrainy, 1, 52-54.
9. Ukraina: rynek selskokhoziaistvennoi tekhniki. (2015). Mashynostroenyie Ukrainy, 3, 59-60.

Стаття надійшла до редакції 23.02.2015 р.